

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 28. Januáriusban 1791.

Minden-féle elegyes jegyzések.

A' mi Felséges Urunk egész Ts. Királyi Udvarával és a' Nápolyi Udvarral edgyütt kívánt egélségben vagyon. Tegnap a' Práterben lévő Királyi illegoria mellett a' Dunán keresztül tábori hidat tsináltata ő Felsége, annak meg-probálására, hogy valyon a' mi hid-tsináló Katonáink mennyi idő alatt tsinálhatnának háború alkalmatóságával egy hidat, mellyen mind Lovas mind gyalog Sergeink által költözkedhetnének. Jelen vala itt mind a' két Felséges Udvar, H. Koburg, és mások igen sokon, midőn 3 fertály óra alatt a' hid készen leve a' Dunán, és egy Divízió Lovasság, a' két Udvar és sok Lovas Gavallérok azon által menének. Nappal e' fele mulatásagai vagynak a' F. Nápolyi Királynak, a' Vadaszaton kívül, estvére kelve pedig Játéknéző helyekben és Balókban mulatják magokat ő Felségek, ezen Fársáingi napokban.

Egy Pofonyi Levélből azt írhatják, hogy a' múlt Szombaton tartatott Gyűlésben megint csak azok a' felelő végzései olvastattanak fel ő Felségének, mellyek az Ország ügyes bajos dolgaira nézve adat-

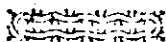
H

tak,

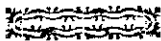
tak, u. m. Az *Indigenatus*ról, a' D^eputátus Urak diurnumáról, a' Dec. 2-dikán ő Felsegéhez küldött 10 tikkelyekről 's sok más e' félekről szöll. vala a' Gyűlés és az ő Felsege felelete.

Elegyes jegyzék. — A' Magyar Országban lévő Nemtelen Polgárok' 's ugy nevezett Jobbágyoknak szabad bor árultatásokról és ki-költözkedhetősékről való Felseges Rendelés, már Pofonyba kihirdettetett. — A' Királyi kegyelmes válalzó Rendelések Pofonyba le-érkeztenek, és el-végeztetett, hogy ezek párban osztásanak ki az Ország-gyűlésé tagjai között. — A' Vallás változtatásra nézve azt határozta ő Felsege, hogy a' ki belső meg-győződésből előbbeni Vallását változtatni kívánja, jentse magát az Udvarnál; egyéb képpen a' Keresztényi türedelem meg-marad a' már ki-adott Ország és Király végzése szerint. — A' Komáromi Városi Tanáts meg-nyerte ő Felsegétől, hogy ezen-től mindenik Senátornak, az eddig volt 130 forint esztendei fizetések léssen; és ugy tapasztaljuk, hogy még eddig azoknak a' Városi Senátoroknak, kiknek magoknak elegendendő Város Cassájok vagyón fizetések nevededését ő Felsege kegyelmeren nagyobbítani ellent nem állott; tudván, mint édes Atya, azt, 100 's 200 forintal mire mehessen, és hogy élhessen egy Tisztviselő. — Az a' hallal gazdag viz a' Tisza, mellyről az a' közönséges értelem, hogy leg-alább is 10-ed része hal; most olly panasz kéntelenítettik a' maga partya lakosától hallani, hogy nints hal! és azt írják nekünk, hogy ennek halai tsudálatos képpen ugy oda-is lettenek, hogy alig lehet benne halat fogni. Ennek okául azt adják a' szélesebb tapasztalású Halászok, hogy a' vil a' rendkívül való szározságban partyai közül a' füzes térségre szokása szerint ki-nem önthetvén, a' esztendő alatt nem-hogy szaporodott volna benne a' hal, hanem a' mellyek voltanak is rész-szerint el-vezték; rész szerint nagyobb vizeket kerestének. — Ugy értyük Bétsben, hogy az öfzve ragasztott Utvari Kantzelláriák el-válnának egymástól, és hogy Cseh-orzágnak, Aulriának, Magyar-orzágnak, Br.

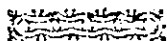
Erdélynek, Gallitziának, az Illyriai Nemzetnek 's a' t. mind külön külön Kantzelláriája lészén. — Az Erdélyi Kolosvárt lévő Ország-gyűlése igen szép rendel és edgyező indulattal foly; itt-is közönséges értelemmel el végeztetett, hogy az Ország Diáriumma a' Nemzeti nyelven nyomtattassék, és már 22-dikben Sajtó alatt-is vólt — mellyel minden órán szolgálunk Erd. Olvasóinknak. Minthogy itt 3 Nemzetből áll az Ország-gyűlése — szó előtt arról hogy mindenek magyarul follyanaké, vagy Németül is a' Szász Nemzetre nézve, tehát a' Szász Nemzet Deputátus Urai fel-szollaltanak, hogy mi minnyájon tudunk Magyarul, és magok önként kívánták, hogy mindenek Magyarul légyenek, a' mint nekünk iratik. Igaz-is, hogy a' Szász Nemzetnek Nemesi Rendje közönséges úgy tud Magyarul, hogy a' született Magyar is el-buhatik némellyik előlle. — Most jönnek már a' mi Tudósíttóinktól minden felől a' Levelek az *Ismail* meg-vétele hírével; de minthogy ezt már a' Kútfőből irtuk vala-meg; tehát csak azt iktatjuk ide, a' mik ujjak a' Tudósíttásokban. *Bukorsíből* azt írják, hogy az Oroszok részéről 4 Generálisok, 27 Stabális Tisztek, 76 alsobb Tisztek áldozták fel életüket a' sebesséken kívül — és 3 Generálisok veszedelmes sebet kaptanak. Bukorellben az a' hire, ha hitelt érdemléné, hogy a' Muszkákuk *Ismail* annyiban került, a' mennyiben még soha egy Vár sem. A' meg-hólt Török testelet a' Török Rabokkal magokkal 5 napok alatt temetteték el, kik az alatt az Ég alatt lévén, sokon közüllök meg-is hóltanak. — A' Nagy Vezér táboráról azt beszélik, hogy alig állana 10-ezer emberből, mely szerint H. *Potemkin* meg-sem akar állani *Vdrndig*. — Azonban *Szisztovban* a' békeesség szerző Tanács dolgozik, és már a' mi Udvarunk Bétsben, és az itt lévő Pruszszus Követ 2 Kurírokat vette-nek innen; de miben légyen a' dolog még eddig a' tyúk sem tudja, — A' F. Császári Pruszszus Udvarnál lévő Követről H. *Rájsz Urról* az a' hír, hogy innen visszajöné, de ki meggyén helyébe nem tudatik;

Kolosvárt Dec. 14. napján. A' múlt Hónak 15-dikén u. *Leopold* napján este 6 órakor, a' Tanács Ház előtt építettett Győzedelmi Kapun, a' mellett lévő két Pyramisokon meggyújtattak feles számú méterek, azonban az egész Városnak nagyobb utzái megvilágosítottak. A' Győzedelmi Kapunak tetején volt ki-festve a' Magyar Országi Korona, ez alatt; volt által-világosítva Felsőges Urunk II-dik *Leopold* Képe; ennek alatta egy Sas, szájában egy pánlika, ilyen irással: *Királyok Kintsei. A' Népek Szívei.* A' Kapu felett pedig olvastatott ez a' Vers: *Iliv Szívet ha kívánsz Királyi nagy Felsőges; Hivségedre Szivünk im gyuladott fel 's ég.* Alább a' Kapu világának felső kerek' hajtása' közepin, a' zöld fenyő-fa ágokból öszve fontoközök' között, függött egy nagy Szív nagy megvilágosítással. A' Kapunak Nap kelet felől való alján volt delzka táblára fél térd hajtással egy Magyar, valóságos öltözetben festve olly rajzolásal; hogy Szemei Felsőges Urunk fenn álló Képére függesztettek; jobb karjával egy kis oszlopra könyökölve, mely langolt, mutatván ujjaival szívére, a' hol ol-tán a' Város czimere is le-volt festve. A' fenn emlitett két Pyramisok ezen Kaput közbe vették vala, egyik ilyen irással: *Határatlan Öröm.* A' másik: *Heménlett Boldogság.* Ezen alkalmatosságoknak díszesebben lehetõ ki-mutatásokra az Utzára, lézkekkel, 's tövekekkel 's fenyő zöld ágokkal jó darabotska Piatz kerítettett vala bé, mellyen a' Kapu-tól kezdve mint egy 2 $\frac{1}{2}$ ölnyre három szökõ Kutak valának, ezek előtt két Kõ Öz, egyiknek farránál, egy kő Oszlop, rajon egy tseber Budai puros bor, melly az Öznek orán folyván ki, a' Kertelés két oldalai mellett ki-tétetett két hofszó atalok mellett meg-vendégeltetett Koldusoknak szalmokra hordattatott. Azonban Trombita és más muzsikák hangjai hallattatván szüntelenül, szép volt nézni a' Nevelés alatt lévő Katona gyermekeknek ki-vont Kardal folytatott, 's mint egy három főtállyig tartott Tántzokat, melly végére jutván a' föl-

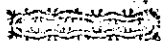

földön tsillámló számos métsék között elő sétáltak szép rendel az ezen Pompát meg nézni méltoztatott nagy Méltóságok, Nemes Uri Rendek és Katona Tiszt Urak eleibe és egy sort formálván, Karjaikon külön külön függő Táblájokat öfzve vagy is egymás mellé tévén, együtt olvasni mutatták: *Éljen II-dik Leopold a' mi Királyunk.* Innen visszavertvén a' Katonátskák a' Győzedelmi Kapu elibe: háromszor fel-szóval kiáltották: *Éljen II-dik Leopold a' Mi Királyunk!* Ezt a' töméntelen Közönség követvén, kiáltotta *Éljen.* Hasonlóképpen 4-szer Felséges Aszfzonyunkért, utollyára pedig M. Gubernátor Urunk ő Excel. jáért, midőn nem tsak a' Trombiták harogtak, más musikák zengedeztek; hanem minden harangok öfzve huzattattak, s a' Város szakállós Agyui a' Fellegvárban keményen ropogtanak. Ezen kedves de igen szives pompával eljőve a' 8 óra, azonnal kiknek a' Nms. Tanátstól az a' Bilét előre adattatott vala: *Kolossvának hármos öröme u. m. Leopoldus* Koronáztatás és a' Gubernium első Ülésének napjai, a' Tanátstól adott Vendégségre a' Bál-Házba Grófok, Bárók, Nemesek, Katona Tiszt Urak, kik akkor a' Városban jelen vóltanak, méltoztatták magokat meg alázni, vig kedvel lenni. Kik között Gubernátorunk ő Exja Mgos Élete Párja, a' Mi Kegyelmes Aszfzonyunk, különösön a' Magyar Tántz által kegyelmes jó kedvét méltoztatott nyilvánosá tenni. *Vivánt!* Továbbá el érkezvén a' Nms. Tanátshoz a' Felsőbbek parantsolattya, hogy mitsoda idő-tájban érkezék hozzánk Ország Gyűlésére Mgos L. B. és Generális Rall Ur ő Exja, mint Felséges Urunk Képe, meg-öfztvén magokat a' Tanáts báliek, egy Kapitány és Fő Hadnagy Vezérlések alatt ki-mentenek mint egy 66 Lovas Vároffakkal, Zászlóval, három Trombitásokkal és két Kotsikkal, e' mostani Hónak 2-dik napján a' Város Falujába Felekre, a' végre, hogy ottan egy tiszteiséget tévén ő Exjának a' Városba kísérnék. Dél-után egy órakor a' Falun álló egy Rétre mindnyájon ki-szállottak, és szürkül.

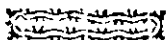

kületig ottan várakoztanak, de ő Exja az nap el-
nem érkezvén, a' Faluba hálásra meg-maradtanak.
Más nap, reggeli 9 órakor a' nevezett Réten ismét
meg-jelentenek, és minekutánna a' 12 tőt el-ütötte
vólna, ő Exja, az előtte jött és a' Ns Vármegye
részéről meg-jelent Mgos és 'Tts. Uri Rendekkel,
Zászlóval és Trombitáissal a' Völgyön feléjek kö-
zelgetett vólna, a' jövők Trombitáissának a' Váro-
siaké költsönözve trombitáltak. A' Városi Lová-
sok egy rendben a' réten állottanak, a' Kotsikba
ült négy Sénátorok pedig, azoknak érányokba fenn
az oldalon várták ő Exját. El-érkezvén dél-utáni
egy órára az ő Exja Hintója meg állott, 's leg-ottan
méltoztatott Déák nyelven a' tisztetség tételt meg-
köszönni. Azonnal a' Király-Biró Ur ő Exját Déák
nyelven köszöntötte, és a' Városi Védelme alá ajár-
lotta. Ő Exja maga feleletét meg-tévén igérte Ke-
gyelmességét. Itt a' Király-Biró azt kiálta: *Leo-
poldus II-dus Rex Coronatus & Princeps Transylvan-
nicæ Hæreditarius vivat!* Erre, az alatt állott Lo-
vaság Vivátot adott, a' fenn-említett két Lovás
Tisztek a' Zászló mellett állókkal, ki-vont Kard-
jokkal, a' Zászló-tartó a' Zászlóval a' föld-felé le-
hajtván azokat, a' tiszteiséget meg-tették, ez így
ment másodszor-is, harmadszor-is. Utollyára esett
ő Exjáért egy Vivát: ezt is ő Exja különös Kegyel-
mességgel fogadta, mindenik kiáltás között harfogtak
a' Trombiták. És így a' Városi Lovások előre páro-
son ki vont Kardokkal meg-indulván, utánna a' Vár-
megyei Urak, ő Exja két Hintókkal; ezeket a' Vá-
rosi 2 Kotsi. Midőn e' szerint le felé lejtve a' Vá-
roshoz közelgetett vólna a' le-irt Sereg, mozsárral
lett jel adásra, a' Felleg-várban, a' Város 30 szakál-
los ágyui, kéttzer lövettettek ki, és így el érvén a'
Város Közép Kapuját, a' Kotsikon vólt Sénátorok
le-szökdösvén, a' gyalog Ösvényen a' Kapuba áll-
lott több Sénátorokkal magokat egyesítették; holott
Fő-Biró T. Szathmári P. Sigmund Ur meg-állittat-
ván az ő Exja Hintóját, egy Déák el-fogadó kö-
szöntést tett, erre ő Exja-is meg-tévén a' feleletet,

az

az öfzve tódult 's rész-szerint két rendben állított Városi nép között, nagy trombitálás között felkürtetett a' M. Gr. *Rhédei* Mihály Ur házához, a' hol most is jó egészségben, frissen vagyon. Éljen! És így ezen Hónak 20-dikán az Ország Gyűlése el kezdődött, 21-dikén és 22-dikén Mgos Gr. L. *Bánffy* György Ur ő Exja a' Gubernátori Hivatalban és M. Gr. M. Monostori *Kemény* Farkas Ur ő Exja a' Státuum Præsidentségbe M. *Csernátoni* Ferentz, *Cserrei* János és *Túri* László Urak az Itélő-Mesterségben, az Ország és Titus Rendek által, nagy örömmel kiáltások között meg-maradtanak 23-dikán déli 11 óra tájban, minekutánna a' fenn tisztelt Generalis és Regius Plenipotentarius Ur ő Exja szállására az Ország Követtjei 5 Hintókban meg-érkeztenek, és ő Exját a' Gyűlésben meg-jeleenni, meg-hívták volna, azonnal ő Exja is előll gyalog menvén a' Provinciális Cancellária, utánna ő Exja Hintója, ezt kísérték a' Mgos Gr. *Bethlén* Ferentz Ur ő Nga vezérlése alatt, itt egy pár Grófok és Bárók valóságos és igen drága egy formájú Magyar öltözötekben, ahhoz alkalmaztatva tsafrangozott és kiválogatott Paripákon. Ezen Méltóságok után ment ő Exjához tartozott egy Hintó. Ekkor tiszteiséget tettek, a' Gr. *Mitrovszki* Regementyéből itten szállásoló 2 Compánia, talám 40 főből álló Dragonyosok. A' Városi Tanátsbéliek, az ő Exja szállása előtt készült Győzedelmi Kapun kívül jobb kéz felől állottanak, ezeken túl, két rendel a' Városiak rész-szerint fegyveresen, a' menetel alatt, a' Sipok, Dobok, és Trombiták szüntelenül harfogtanak. A' Gyűlésben annak okáért, minekutánna ő Exja a' szokott köszöntéssel meg-tette, 's Gubernátor Ur ő Exja arra felelt volna, mi légyen és mennyiben határozódjék Felséges Urunk Kivánsága, mint Fejedelmünk Képe elő beszéllette. Ezek után az Ország Felséges Urunkhoz tartozó hivségéről a' Hitet letette. Azonnal a' K. Plenipotentarius Ur-is az Országnak Fels. Urunk nevében meg-esküött. El-ololván végtére ez napi Ország Gyűlése, száz és talám hat-

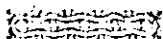
hatvankét hivatalos személyek a' K. Plénip. Ur & Exja szállásán meg-jelentenek, asztalhoz ültenek, holzfazon és izüntelenül harogtak a' Trombiták a' köszönetekre, sőt egy néhány elsőbb köszönetekre, a' szakállos ágyuk is hangzottak a' Fellegváron. Előre pedig két állásokról a' Győzedelmi Kapu előtt mint egy 60 veder Bor foly vala a' köz-nép számára, sok darab kenyér és pénz-is hányottatott el. — Itt is szép Győzedelmi Kapu volt készitve éppen a' Ház kapuja előtt, azon a' száma nélkül álló sok méts ellveli 3 órakor meg gyujtatott, második vagy 3-dik Uttzából nézve 's nem tudva a' dolgot, szerentsélen tűznek lehetett volna gondolni. Akkor a' Városnak nevezetesebb uttzái ismét megvilágosítottak.

Dec. 31-dikén. Ismét *Kolosvárról*. — Ide való Református Szt. Irást tanító egyik Profelsor T. T. Szathmári P. Mihály Uram, a' M. Fő Konfistorium parantsolattyaából, ezen Hónak 26-dikán, a' Belső Farkas Uttzai Reformátum Templomban, fel-véve a' Textusul Szent *Dávid* 133-dik *Sóltdrát*, a' meg-jelent dízes és nagy számu Gyülekezet előtt, nyomtatást érdemlő Prédikátziót mondott, az Ország Gyűléséről. E' máii napon is folytatattván az Ország Gyűlése, mellyen midőn arról volna a' Kérdés, hogy a' három Nemzet között lejendő Egyeségről, *Unioról* mondandó Hit Déákul vagy Magyarúl legyen? Némellyek azon gondolatból, hogy a' Szász Deputátusok Magyarúl nem tudnának, úgy vélekednek, hogy Déákul tegyék le a' Hitet. Azonban a' nevezett Deputátus Urak fel-szollalván, hogy mindnyájon tudnak Magyarúl, e' szerint tehát az Egyeségről való hitet közönségesen le-tették.

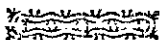
Miskoltz 12 dik *Jan.* — „Köz példa beszéd: minden ki telik a' K — vából, és nints olyan rossz, nints olly szörnyű vakmerőség a' mit egy egészzen rossz Aszfzony el-ne kövessen. — A' fennebb el-tölt hónapokban el-vész a' nállunk lévő Organistának egy paszamántos nadrágja, lájbija, inge, gatyája, 's 40 v. forintja. Egy jó féle Kovácsné már

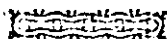
már előre keresvén az alkalmatosságot, hogy az Organistával beszélhesen, így szollítja meg egy néhány napok múlva: ennye be el-vezett az Ur! hogy ne, mond az Organista, midön ilyen 's ilyen kár vallású ember vagyok. Ugy-é? mond a' Kovátsné tsudálkozva — nó! ne búsullyan az Ur — meg-vigasztalom én az Urat. Tudok én egy Afzfonyt, ki velem és általam az Ur kárát vizsgálta keritti. Nó! kérem az Afzfonyt, mond a' lengeteg Filozofiaju Organista, segítsen rajtam, bizony meg-szolgálom! Egy néhány napok múlva el-megy a' Kovátsné az Organistához, 's mondja: no már én a' Varáslommal beszéllettem, és hogy a' dolog tö-köletességre mehessen, kell 2 pappiros gombos-tó, két ujj fazék és 3 ujj Üröm-seprű, még pedig ezek-nek mind lopottaknak kelletik lenni; ezen kívül adjon az Ur 3 forintokat. A' 3 forint itt van, mond az Organista, de gombostós pappirosokat, ujj fa-zakokat és seprüket lopni nem tudok. Nó hízem! már itt van a' pénz, rám kell bízni a' többit, mond a' Kovátsné — Organista Uram hólnap a' padlásán mind a' nadrágát, mind lájbiját meg-fogja találni. Ezzel el-menvén a' Kovátsné, szerentsésen meg-lop-ja a' gombos-tókat 's a' többit-is, 's varásol sok-fé-le képpen. Más napra kelve jút elzében az Orga-nistának, hogy a' ház-padlására kellenék menni, ha ott volna-é a' nadrág és lájbi; hát azon mó-don, a' mint a' Kovátsné biztatta, ott találja. Halgat ezzel az Organista, már most jó reménység-gel lévén a' többi felől-is — azonban a' Kovátsné tilalmas Szeretőjének nénye jó esmerőse lévén az Organistának, látja, hogy az ő Ottsén az Organis-ta inge vagyon, mellyet ő varrot vala. Hól vet-ted atyámfia ezt az inget, ezt én jól esmérem. Mi-nek kérdeed jó Néne? ezt nékem a' Kovátsné adta — fülbe ment ez az Organistának, és valamit ez előtt-is ide gyanakodott, most meg-erősedik gyanu-jában, 's mégyen a' Biróra; dolgát elé-bezélvén, hivatják a' Kovátsnét — e' tagadja mennyre föld-re hogy ő nem lopott; de elég az, hogy a' kör-nyül.

nyúlállások ötet tettek Tolvajjá, azért a' Bíró és a' Tanáts, nevezetesen a' Varáslásérs 24 Korbátsot ítél a' Kovátsnének — midőn venné észre ezt a' Kovátsné, hogy mingyárt ki-fogna poroztatni, azt moadja a' Biráknak; hogy ő vifeles; azért ne bántsák. Semmi külső jels nem lévén a' dolgoznak, hivatja a' Tanáts a' Vármege *Khirurgusát*, hogy az Afzszonyt vizsgálja-meg. A' *Khirurgus* jót áll, hogy az Afzszonynak semmi e' fele baja nintsen, sőt irált is ad rólla a' Tanátsnak, hogy az Afzszony nem vifeles — így hát Kovátsné Afzszonyomat kivitték az uttzára, és a' 24 el vágák a' szokott helyen. Midőn szabadon bocsáttanak — vár meg Bíró, Tanáts, és *Khirurgus*, meg-adjátok a' 24-nek az Árrát! mond az Afzszony. — Mit csinál hát a' Kovátsné? Oh szörnyű hallatlan vakmerőség! Eltemetnenek vala e' tájban egy hetes ártatlan kisgyereket — kap a' Kovátsné az alkalmatofságon — fogad egy néhány forinton maga mellé egy Verbunkon lévő Katonát, és ezzel éltzakának idején fel-átsák a' gyereket, és a' koporsót fel-felzítvén el-lopja a' halottat. — Itt a' Temető mellett Czigányok lakván, két Czigány gyerek észre vette vala, hogy a' Koporsó közzül dolgoznak, de ez a' Nemzet-is nagyon féltelmes lévén a' Kifirtettől és a' haláltól el-fzaladtanak; tehát a' Kovátsné szerentsésen haza lopván a' már el-temetett gyereket, szülni készül, beteggé teszi magát, Papot hivatgyónik annak rendi szerint és utolsó kenettel él. Elmenvén tölle a' Pap, egy nagy fazék Sertés vért maga mellé tész az ágyba, azzal előbb a' lopott gyermeket rútol bé-keveri; magának lepedőjét 's egyebit — bé-motkolja, és a' lopott gyermeket a' láda között szerentsésen meg-szüli, és a' földön hagyván, hivat 2 Afzszonyt, hivatja a' Bábát, 's hát a' gyermek már meg van halva a' földön. Bol-dog P — — *Mária!* mond a' Bába, mi dolog ez? A' Bába ezzel fel-vévén a' gyereket, fereszti, 's hát szagás, a' feje-ládgya el-van senyvedve; kérdi, hogy a' szüléssel járn szokott egyéb — — hol van?

Soholt sem találják. Ezen dolog csak hirtelen elterjedvén, fülibe megyen a' Birónak, Feltsernek 's másoknak. Itt mesterséges hamiságnak kelletik lenni, mondanak ezek; azért a' Biró, a' Feltser, 's más betsületes emberek is látogatására mennek a' gyerek-ágyba fekvőnek; egy előbb meg-dobbantának a' dolgon; azért vizsgálódnak, 's észre veszik, hogy az Afzszony az ágy belső részében el-rejtett véres fazékba vajakál, és keni magát. Kapja a' Feltser, le-ránja az Afzszonyt az ágyból, meg-találja a' fazék Sertés-vért — a' beteg Kovátsné meg kapja a' véres fazakat, és két egészséges ember is alig tudá kezéből ki tekerni. Tiszta ruhát tesznek a' Kováts mőhelye alá, hát nints már vér — a' Bábával meg-vizgáltatnák — de az Afzszony nem akarja engedni — erővel fog hozzá a' Feltser, 's hát az egész Historia olyan, hogy a' Bába Afzszonyom-is pálinkát ihatott volna belőlle. Mind ezek így lévén, a' gyereket vizik a' Biró házához hamis Anyjával edgyütt, és a' Szólga Biró Ur hírével 3 hites embereket küldenek a' Temetőbe a' gyanus Sirhoz, fel-áfojtják a' Koporsót, 's hát üress. Így a' gyermeket még az nap tisztességesen eltemettetéek — ki valamint kétszer született, úgy kétszer-is temettetéek-el. Kovátsné Afzszonyomra pedig, bár eleget *protestált*, hogy gyerek-ágyos Afzszonynyal így bánni nem igen szép dolog volna, egy 12 fontos vasat verének, és az Uradalom Tömlöztébe bé-tevék, hogy a' tisztulás 6 heteit itt töltse-ki — míg többet nyernek tsalárd érdemei. — Nálunk az Afzszonyok véghetetlenül boszongodnak ezen egész Afzszonyi Nemet, rész-szerint meg-motskolt gaz Afzszonyra. — De lasan! Afzszonyoméek; mert éppen a' boszszú állásnak kívánsága vitte a' Kovátsnéts-is erre, nem kell boszongodni. — A' sok étkek közzül, mellyeket ezen történetből lehet kostolni, az edgyik az, hogy Afzszonyom ő Kelgyelmek kerüljék a' boszszú-állást — és a' mit érdemlett szenvedje békével. Egy rongyos régi Bölts azt találta vala hajdon Könyvébe írni: *Nullum animal*
viri-

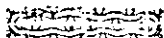
vindictæ Cupidius, quam Foemina! — Ezt azért írta Déákul; mert a' Férfiakról szól, nem az Asszonyokról. — —

M. G. Haller Pál Ur' irásba tett beszédje.

Méltóságos Gróf, és Státuum Præsidens Ur! engedje meg Excellentiád, kérem alázatosan, a' T. N. Státutokkal együtt, hogy én mint igaz Hazafiú Istennek hála szerentsésen el kezdődött Országunk Gyűlése továbbra való szerentsés folytatása, és végzése végett édes Hazánk boldogulására tzelőző indulatból vélekedésemet irásba Exc. ádnak, és a' T. N. Státufoknak bé nyújthassam, mert tettett ő Szt Felségének olly változó egészséget reám bocsáttani, melly mián szobámból ki-nem mehetek. De tettett ugyan azon mindenható Ur Istennek igaz Hazafiúi szívemet olly nagy örömmel, és vigasztalással bé-tölteni, hogy minden egészségtelen változásaimat könnyen szenvedem, 's felejttem, midőn elmémbe forgatom azokat, hogy több so elztendőknél, miolta az Ország Gyűlésein jelen voltam, de soha három Nemzetünknek illy nagy edgyességével tsak egyet-is folytatni, mint a' mostanit, nem tapasztaltam. Ugyan azért rövid idő alatt sokra mentünk, mert a' mi leg jobb, és kegyelmesebb Fejedelmünkkel, Fe's. Császárnakal két részről Hitünknek le-tételével meg-egyesülénk, annak utánna édes Hazánk Törvénye, és Privilegiumoknak helyre állítására mind a' három Nemzetből álló Státufok Hazánk boldogulására tzelőző Hitünket le-tévők. Nintsen tehát egyéb hátra, hanem hogy jó módját annak, mi formán, mi képpen törvénytelenésekkel okozott seb-inket mind a' négy bé vett vallásokból, és három Nemzetből álló T. N. Státufokat azok által volta-képpen meg-élegítsük, és nyugtassuk. Magam részemről régi, és Diatákon lett tanuságomból jelentem alázatosan illyetén vélekedésemet. Allit-suk-fel haladék nélkül ezekre készült személyyekből fedhetetlen Commissiot, vagy-is bizonyos okokra való nézve nevezzük Deputátionak. Vagyou mi el-löttünk a' T. N. Vármegyéknek elsőbb nagy érde-mü

mü Fő Tiszttye M. L. B. Kemény Simon Ur ő Exja. Vagyon ama régi nagy Nemességű Székely Nemzetnek hasonló nagy érdemű elsőb Fő Tisztjek G. Nemes. János Ur ő Exja. Vagyon az Inclyta harmadik Nemzetnek nagyon Kellemetes Comessek *Brukenthal* Mihály Ur ő Exja. Az ilyenek régi Diatákon is a' Nemzetek Praesidenseinek nevezettének, és az első Praesidiumat az Izokta vólt viselni, a' kinek Méltósága, és Tiszttsége idősebb, és elébb való vólt. Vagynak a' T. N. Státusok között Mgos Regalista Urak, a' kik az Ország Gyüleaseit mindenkor, ugy most is főbb képpen díszeltették, díszeltetik tehát most is azon fedhetetlen Commissot, vagy is Deputátot magok Mgos választott személyekkel, ki nem hagyván abból Mgos Regalista Uraságok között lévő szép Nemességet, ugy egyenlőképpen a' négy bevett Vallásokat, a' T. N. Vármegeybéli Deputátusok nagy régi Nemességű Székely Nemzet Székely Deputátátsait, nem különben az Incl. Natiokból lévők, és Királyi Városok, taxas helyek magok mivoltokhoz képest hasonló; tselekedhetnek. Hozzá tézsem azt, hogy ha az Incl. Nationak érdemes Comesse, ő Exja a' Mgos Guberniumtól nem távozhatnak, vagyon, és vagynak azok között el-készült érdemes személyek, a' kik közzül ő Exja helyében a' Commissioban, vagy Deputatioban állhatna. De erősítii, 's ez előtt is erősítette az, hogy az édes Hazánk három Biráji, az az: Itélő-Mester Urak között azon fedhetetlen Commissio, vagy is Deputatio között, ha kettő meg nem jelenhetett, egy fő helyett foglalt, 's most is foglaljon.

Tapasztaltam, mert magam mint szorgalmatos Hazafia Generalis Székeken meg-jelentem, nem különben minden Gyüleasek, és Generalis Székek ugy ki-keresték Törvényünk, Privilegiumainknak megfértődések által lett Terheket, mellyeket eleitől fogvaált Ország Gyüleaseinken Gravamináknak neveztünk, hogy azokhoz többet találni, vagy tenni talám majd nem lehetne. De tudjuk azt is, hogy azok

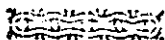
zok között vagynak Vallások, Nemzeteket illetők, és a' Hazába Tifztségekre buzgóságot gerjesztő fel-tételek. Annál-is nintsen bizonyosabb, hogy (rövideden mondom) 50 ezteendőktől fogvaft tapasztaltam, és ez a' három rontotta édes Hazánkot, rofzsz akaróinknak alkalmatóságot nyujtott megromlásunkra, és most is többnyire ezek okozzák édes Hazánknak most utoljára, ha elég későre-is, meg-gyogyítható sebeit. Tegyük tehát ezeket hátrébb, keressék -ki rendre, vulgo: compilalják terheinket, mellyeket eleitől fogva gravaminainknak neveziünk. Magok böltselegek szerint (ha úgy tétzik) vélekedéseket rendibe adnák-fel a' T. N. Statufoknak; ezeket Isten Kegyelmeiségéből igazítsuk, és végezzük Itéletem szerint bátran, és könnyen tselekedhejük, mert a' mi legjobb örökös Fejedelmünk, Fels. Császáruk nem csak sokszor meg-igértte, hanem már kegyelmesen hitét-is le-tette a' véget, hogy valamik bóldog emlékezetű nagy Atya *Károly Császár*, és édes Anyja Fels. *Mária Theresia*, a' mikre hiteket le tették, azokat szentül meg-is fogja tartani. Azoltától fogva származott sebeinket, Privilegiumainknak el-romlását bátran igazíthatjuk, mert magának ő Felségének ez a' szent akaratja. Ha lehetnének pedig ezen időt fellyül háladó sérelmeink, nints annál illendőbb és bizonyosabb, hogy Mennyei és Földi Királyunkhoz fel-emelvén szívünket illendő alázatossággal bátran könyöröghetünk ő Felségeknek; a' mi Mennyei Királyunk, és édes Atyánknál édesebb Atyánk, magatettzése szerint fog rajtunk könyörülni, és Fels. földi Királyunknak, nagy jó Fejedelmünknek kegyelmességekre hajlandó szívét a' mi jovunkra igazgatni fogja.

Midőn ezeken által mentünk volna, szükséges mindennémű Tanátsofainkat, kiket *Dicasteriumok*nak szoktunk nevezni, mivel az egy nagy érdemű Mgos Törvényes Királyi Tábla Mgos *Præselsin Gr. Bethlen Pál Ur* ő Exján kívül minnyájon Törvényünk ellen elébb téttenek, mintsem változtatniuk volna.

vólna, tegyük tehát a' többit illendő móddal törvényesekké, azt jól szivünkre vévén, ne hogy Isten ő Szent Felsége előtt is háládatlansággal vádaltassunk, hogy a' kik régen, mostan, és mindenkor megbizonyított igaz Hazafiuságokkal, böltsétségekkel mostani Tifztségeket régen meg-érdemelték. Azokhoz mi formálag nyuljunk, annak idejébe mint háládatos Haza igaz Fia tsekély vélekedésemet ez iránt ki fogom jelenti.

Utollyára, hogy mind a' négy bé-vett Vallásnak, és három Nemzetnek mindenekben eleget tehessünk, és magunkat meg-oldhatatlanúl egybe köthessük, Maradékinknak (ha Isten ő Sz. Felségének úgy fog tenni) világ végéig tartó erősedélekre, és boldogságokra nézve adják elé magok terheket. En rézembről ezt tartom majd leg-könnyebb dolognak, mert sokszor mondjuk azt az Nemzettségek közönséges nagy Törvényét, hogy kinek kinek a' magáét, egyikének úgy, mint a' másiknak az övét adjuk-ki, mert meg-határozták édes Hazánk Törvényei mind a' négy bé-vett Vallásoknak, édes Hazánkban lévő 3 Nemzeteknek mivóltokat. Helyhertelsük tehát Hazafiai szivünkbe a' bolzfzu-állás, irigység, ártatlan indulatok helyett örökösen ezen két Törvényeket, és így hizekedem magamnak azzal, hogy a' Felséges Auszriai Ház, és abban lévő örökös leg-jobb Fejedelmünk, Fels. Császárunk fogja tapasztalni ezek által-is ő Felségekhez lévő, és örökösen léendő rag szkodásunkat, és nem tsak az egész Magyar Monárkhia, hanem e' Világon rolunk tudakozodóknak illy nagy Gubernátorunknak kormányozása által Világ végéig tartó ditséretünket el-fogjuk nyerni.

Végezetre: Nyujtom-bé M. Grof, és Statuum Præsidents Ur ő Exjához, és a' T. N. Státufokhoz alázatos kérésemet: hogy igaz Hazafiai szivből édes Hazánk boldogulására tzelező vélekedésemet nagy Gubernátorunkal, Mgos Kir. Guberniummal közleni méltoztassanak, és hogy ha akár ki ennél hasznalobbat fog javasolni édes Hazánk boldogulá-

gulására, aztát ezer örömmel fogom tsókolni. Második alázatos kérésem az, hogy midőn az a' fennebb nevezett fedhetetlen Commissio, vagy is Deputatio fel fog állani, engedje meg a M. Grof, és Statuum Præsidents Ur, és T. N. Státusok, hogy én is mint bugó igaz Hazafia, midőn egészségem engedi, fennebb nevezett Méltóságoknak Præsidiumjak alatt meg-jelenhessem, mert különben nem tselekszem, és örömemnek fogom tartani, hogy ha legkisebben is azon nagy Deputatiónak mint öreg ember Hazafia könnyebbségire lehetek. Az alatt is vagyok, és utolsó pihenésemig maradok Mgos Grof és Statuum Præsidents Urnak ó Exjának, és a' T. N. Státusoknak alázatos engedelmes szólgája. — —
Gr. *Haller Pál* mp.

Pozonyban a' múlt Hétfőn tartott Gyülésben ó Felségének, azon Kegyelmes Rendelése is nyilvánosságossá tétetett, mely-fzerint a' F. Királyi és Septemvirális Tábláknak Pestre által költözése meg-engedtetett; sőt ezeknek által költözésére már a' szükséges rendelések meg-is tétettek. — A' Kamara és Helytartó Tanács Budán maradnak. — Az *Indigénák* törvényes bé vételekről és fizetésekről szóló törvény-is meg-van határozva ó Felsége által ujjonuan, de erről az Ország Diariuma fog minden órán bővebb tudósítást tenni. — A' Helytartó Tanácsnál Titoknak *Holtzman* Urat, ó Felsége, ezen vezeték név alatt *Tzirty*, ingyen Nemesi rangra léptette.

A' mi Török fogságban lévő Tisztjeink és Katonáink váltatnak vissza, kiknek egy része már Zemlionél várattatnak. A' mi békességünknek ez is egy jels. — *Bourdéauxban* egy Kádárnak (Bodnár) Felesége ó hónapig viselt teche után egy Pliú és 4. Leány gyermekeket szüle, kik más napra minnyájon meg-halának, de az *Alszony* máig is frissen vagyón életben.